

เอกสารประกอบหมายเลข
๑, ๒ และ ๓

โครงการ การเสนอกรอบแนวคิด (Conceptual Plan)
เพื่อออกแบบก่อสร้างระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
อย่างยั่งยืนและระบบแก้ไขปัญหาคูทกภัย
ของประเทศไทย

คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กบอ.)
สำนักนายกรัฐมนตรี
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เอกสารประกอบหมายเลข ๑

แผนปฏิบัติการบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา (กรณีลุ่มน้ำเจ้าพระยา)

แผนงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลาดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
<p>๑. การฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าและระบบนิเวศตัวอย่างโครงการ</p> <ul style="list-style-type: none"> โครงการฟื้นฟู และอนุรักษ์ดินต้นน้ำ โดยการปลูกป่าการฟื้นฟูต้นน้ำ กลางน้ำและท้ายน้ำ สร้างฝายแนว และอนุรักษ์ดินต้นน้ำ ของแม่น้ำปิง วัง ยม น่าน สะแกกรัง ท่งจีน และป่าสัก โครงการสร้างอ่างเก็บน้ำในลุ่มน้ำยม ลุ่มน้ำสะแกกรัง ลุ่มน้ำน่าน ลุ่มน้ำป่าสัก 	๖๐,๐๐๐	ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป	ทส. กษ. และ ชป.
<p>๒. แผนงานการบริหารจัดการเชื่อมกับกักน้ำหลัก และการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำของประเทศประจำปี</p> <ul style="list-style-type: none"> การพัฒนาแผนการบริหารน้ำในลุ่มน้ำสำคัญ และจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำในกรณีต่าง ๆ พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลน้ำและที่เกี่ยวข้องสู่สาธารณชน 	-	ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป	ชป. และ กฟผ.
<p>๓. แผนฟื้นฟูและปรับปรุงประสิทธิภาพพลังก่อกสร้างเดิมหรือตามแผนที่วางไว้ตัวอย่างโครงการ</p> <ul style="list-style-type: none"> โครงการจัดทำทางน้ำหลาก (floodway) และหรือทางผันน้ำ (flood diversion channel) รวมทั้งถนนและอาคารองค์ประกอบเพื่อรับน้ำหลากจาก ม.ป่าสัก และ ม.เจ้าพระยาไปทางตะวันออกหรือทั้ง ๒ ฝั่ง โครงการจัดทำผังการใช้ที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินในฝั่ง รวมทั้งจัดทำพื้นที่ที่ปีดล้อม โครงการปรับปรุงสภาพลำนน้ำสายหลัก และคันริมน้ำส่วนที่เหลือน้ำส่วนที่เหลือ 	๑๗๗,๐๐๐	ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป	กษ ทส. กระทรวงมหาดไทย คค. และ นร.
<p>๔. แผนการพัฒนาคลังข้อมูล ระบบพยากรณ์ และเตือนภัยตัวอย่างโครงการ</p> <ul style="list-style-type: none"> โครงการพัฒนาคัดล้งข้อมูลน้ำ ระบบแบบจำลองเพื่อการพยากรณ์และปรับปรุงระบบเตือนภัยของประเทศ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน 	๓,๐๐๐	ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป	นร

แผนงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)	ระยะเวลาดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๕. แผนงานเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ ตัวอย่างโครงการ <ul style="list-style-type: none"> พัฒนาระบบป้องกันบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ที่มีความสำคัญ โดยให้มีระบบสร้างเครื่องมือ จัดเตรียมแผน คมนาคมและอุทกภัย แก้ไขปัญหาหน้าน้ำเสียจากน้ำท่วมซึ่ง จัดทำแผนช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบ ฯลฯ 		ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป	มท. กษ. ทส. และ คค.
๖. แผนงานการกำหนดพื้นที่รับน้ำนองและมาตรการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการใช้พื้นที่เพื่อการรับน้ำ ตัวอย่างโครงการ <ul style="list-style-type: none"> โครงการปรับปรุงพื้นที่เกษตรชลประทานให้เป็นแก้มลิง แม่น้ำประมาณ ๒ ล้านไร่ สามารถปลูกข้าว นาปรางได้ปีละ ๒ ครั้ง ประกอบด้วยพื้นที่ชลประทานของโครงการพิชญโลกและของโครงการเจ้าพระยาใหญ่และพื้นที่ชุ่มน้ำขนาดใหญ่ 	๖๐,๐๐๐	ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป	กษ. ทส. และ มท.
๗. แผนงานปรับปรุงองค์กรเพื่อบริหารจัดการน้ำ <ul style="list-style-type: none"> ในระยะเร่งด่วน ให้มีคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อบริหารจัดการแผนปฏิบัติการภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ สามารถสั่งการ ติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ให้มีองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศเป็นกลาง 	-	ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป	นร. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๘. การสร้างความเข้าใจ การยอมรับ และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอุทกภัยขนาดใหญ่ของทุกภาคส่วน ตัวอย่างโครงการ <ul style="list-style-type: none"> เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเกิดความเข้าใจ และรับรู้ถึงความก้าวหน้าของภาครัฐเกี่ยวกับแผนงานการบริหารจัดการน้ำ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและบริหารจัดการน้ำ ผ่านเวทีประชาชน รวมถึงมีการอบรมอาสาสมัครให้ท้องถิ่น 	-	ปี ๒๕๕๕ เป็นต้นไป	นร. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
รวม	๓๐๐,๐๐๐		

เอกสารประกอบหมายเลข ๒

**งานหลัก (Back bone) และโครงการที่จะต้องจัดทำตามยุทธศาสตร์
การบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา แบบบูรณาการและยั่งยืน (ระยะยาว)**

งานหลัก (Back bone) และโครงการที่จะต้องจัดทำตามยุทธศาสตร์การบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา (8 ลุ่มน้ำ) แบบบูรณาการและยั่งยืน (ระยะยาว) ประกอบด้วย งานและโครงการในพื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่กลางน้ำ และพื้นที่ปลายน้ำ ซึ่งมีค่าลงทุน ประมาณ 300,000 ล้านบาท ดังมีรายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 1 รูปที่ 1(ก) และรูปที่ 1(ข)

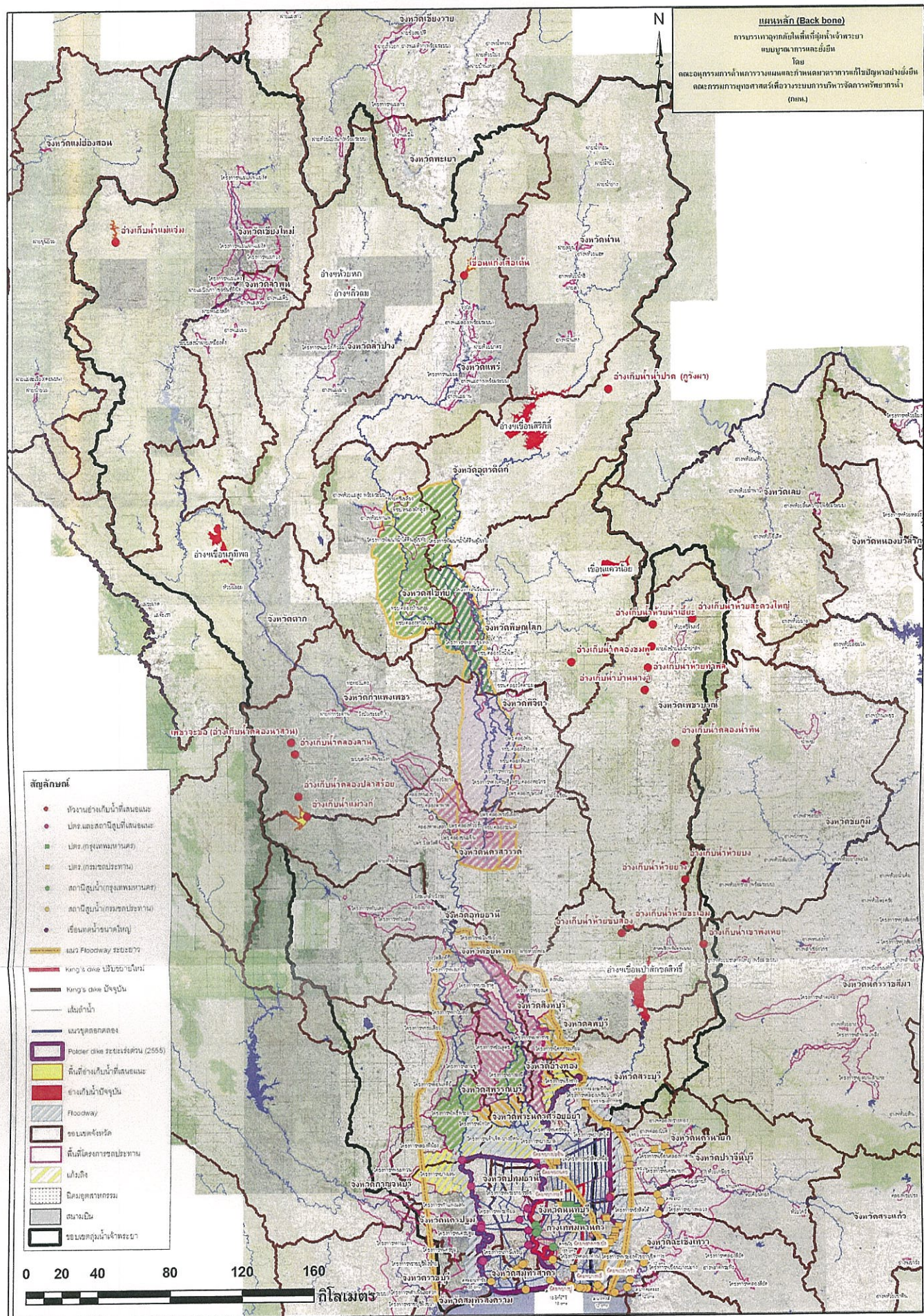
ตารางที่ 1 งานหลัก (Back bone) และโครงการ ค่าลงทุน และประสิทธิผลในการบรรเทาอุทกภัย (พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา) ระยะยาว

แผนงานลำดับที่	แผนงาน/โครงการ	พื้นที่ดำเนินการ			งบประมาณดำเนินการ (ล้านบาท)	หมายเหตุ
		ต้นน้ำ	กลางน้ำ	ปลายน้ำ		
1	การฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าและดิน ฝายแม้ว ฯลฯ เพื่อให้เกิดระบบนิเวศที่สมดุลพื้นที่ดำเนินการ ประมาณ 10 ล้านไร่	/	/	/	10,000	ดูรายละเอียดในเอกสารแนบ 1
2	การสร้างอ่างกักเก็บน้ำอย่างเหมาะสมและยั่งยืนในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง ยม น่าน สะแกกรัง และป่าสัก	/			50,000	ดูรายละเอียดในเอกสารแนบ 2
3	การจัดทำผังการใช้ที่ดิน/การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำ รวมทั้งการจัดทำพื้นที่ปิดล้อม พื้นที่ชุมชนและเศรษฐกิจหลักของแต่ละจังหวัดและของประเทศ (ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่น้ำท่วมถึง)	/	/	/	50,000	ดูรายละเอียดในเอกสารแนบ 3
4	การปรับปรุงพื้นที่เกษตรชลประทานในพื้นที่โครงการชลประทานพิษณุโลก (เหนือนครสวรรค์) และโครงการเจ้าพระยาใหญ่ (เหนืออยุธยา) ให้เป็นแก้มลิงแม่น้ำเพื่อเก็บกักน้ำหลากชั่วคราวในฤดูน้ำหลากได้ประมาณ 6,000 ถึง 10,000 ล้าน ลบ.ม. ใช้พื้นที่ประมาณ 2,000,000 ไร่ รวมทั้งปรับปรุงให้สามารถเพิ่มผลผลิตเกษตรกรรมและประมง ฯลฯ	/	/	/	60,000	ดูรายละเอียดในเอกสารแนบ 4

ตารางที่ 1 งานหลัก (Back bone) และโครงการ ค่าลงทุน และประสิทธิผลในการบรรเทา
อุทกภัย (พื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา) ระยะยาว (ต่อ)

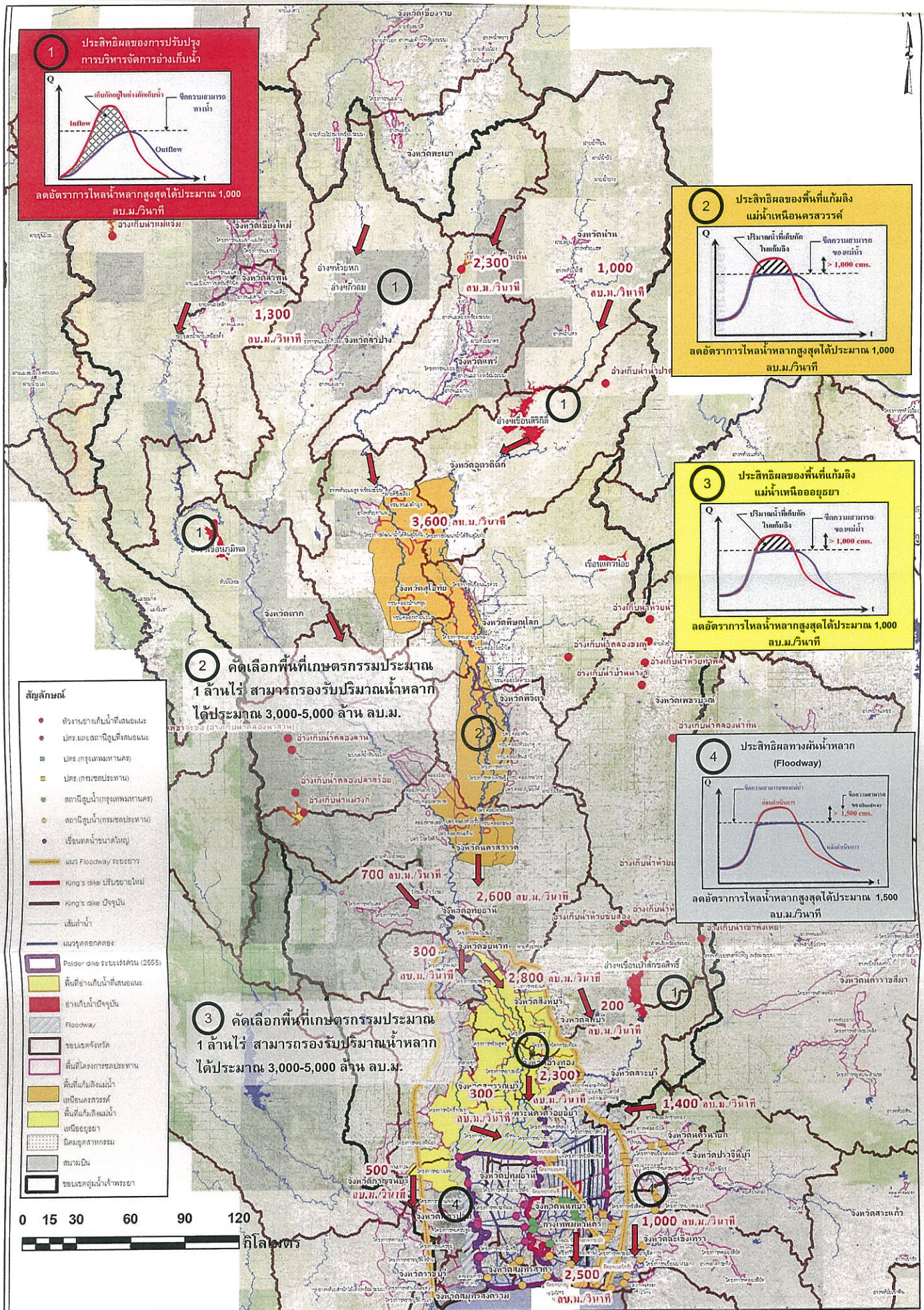
แผนงาน ลำดับที่	แผนงาน/โครงการ	พื้นที่ดำเนินการ			งบประมาณ ดำเนินการ (ล้านบาท)	หมายเหตุ
		ต้น น้ำ	กลาง น้ำ	ปลาย น้ำ		
5	การปรับปรุงสภาพลำน้ำสายหลักและคัน ริมแม่น้ำของแม่น้ำสายหลัก คือ ปิง วัง ยม น่าน เจ้าพระยา สะแกกรัง ป่าสัก ท่าจีน ฯลฯ	/	/	/	7,000	ดูรายละเอียด ในเอกสาร แนบ 5
6	การจัดทำทางน้ำหลาก (flood way) และหรือทางผันน้ำ (flood diversion channel) ขนาดไม่น้อยกว่า 1,500 ลบ.ม./วินาที เพื่อรับอัตราการไหลน้ำ หลากส่วนเกิน จากแม่น้ำเจ้าพระยา แม่ น้ำป่าสัก ไปทางฝั่งตะวันออกและฝั่ง ตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา หรือฝั่ง ใดฝั่งหนึ่ง รวมทั้งจัดทำทางหลวง (ระดับประเทศ) ไปพร้อมๆ กัน		/	/	120,000	ดูรายละเอียด ในเอกสาร แนบ 6
7	การปรับปรุงระบบคลังข้อมูล ระบบ พยากรณ์และเตือนภัย รวมทั้งการ บริหารจัดการน้ำ (หลาก & แล้ง) กรณี ต่าง ๆ	/	/	/	3,000	ดูรายละเอียด ในเอกสาร แนบ 7
8	การปรับปรุงองค์กร (ทำหน้าที่บริหาร จัดการน้ำ สั่งการ กำกับ ดูแล ติดตาม พร้อมทั้งจัดทำกฎหมาย และวิธีการ เยียวยาที่เหมาะสม)	/	/	/	งบปกติ	
รวม					300,000	

รูปที่ 1(ก) งานหลัก (Back Bone) ที่นำมาใช้เพื่อการบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำแบบบูรณาการและยั่งยืน “ระยะยาว”

รูปที่ 1(ข) ประสิทธิภาพของงานหลัก (Back Bone) ที่นำมาใช้เพื่อการบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา “ระยะยาว”

เอกสารแนบ 1

การฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าและดิน ฝายแม่ั่ว ฯลฯ
เพื่อให้เกิดระบบนิเวศที่สมดุล

พื้นที่ดำเนินการประมาณ 10 ล้านไร่
(งบดำเนินการ 10,000 ล้านบาท)

การฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าและดิน ฝายแม้ว ฯลฯ เพื่อให้เกิดระบบนิเวศที่สมดุล

งบประมาณ ดำเนินการ 10,000 ล้านบาท

1. พื้นที่ดำเนินการ ประมาณ 10 ล้านไร่ เพื่อทำหน้าที่ปรับอัตราการไหลน้ำหลากสูงสุด (peak discharge) ที่จะไหลลงสู่ทางน้ำหลักของพื้นที่ลุ่มน้ำ ดังแสดงในรูปที่ 3 ประกอบด้วย

- 1) พื้นที่ป่าต้นน้ำ และป่าในที่สูง

จะดำเนินการบนพื้นที่ประมาณ 8 ถึง 10 ล้านไร่ ในจังหวัดต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคเหนือ เช่น จังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง แพร่ น่าน อุตรดิตถ์ พิจิตร อุทัยธานี เพชรบูรณ์ เป็นต้น โดยจะเน้นดำเนินการบนพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม พื้นที่ที่มีความลาดชันสูง พื้นที่เกษตรที่สูง เป็นต้น การดำเนินการบนพื้นที่ดังกล่าวข้างต้น จะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางด้านการป้องกัน การเก็บรักษาน้ำ และการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศให้กับพื้นที่ต้นน้ำและพื้นที่ภูเขา

- 2) พื้นที่ป่ากลางน้ำ และป่าในพื้นที่ราบ

จะดำเนินการบนพื้นที่ประมาณ 500,000 ไร่ ในจังหวัดต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคกลาง เช่น จังหวัดสุโขทัย พิจิตร นครสวรรค์ ชัยนาท ลพบุรี สระบุรี เป็นต้น โดยจะเน้นดำเนินการบนพื้นที่ป่าพรุ พื้นที่ป่าบุ่ง และป่าคาม พื้นที่ชุ่มน้ำ (Ramsar sites) พื้นที่เกษตรกรรมบางส่วน เป็นต้น

การดำเนินการบนพื้นที่ดังกล่าวข้างต้น จะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งการเป็นแก้มลิงธรรมชาติ การบรรเทาน้ำท่วม การฟื้นฟูคุณภาพน้ำ และการรักษาสมดุลระบบนิเวศให้กับพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งชุมชน

- 3) พื้นที่ป่าปลายน้ำและป่าในพื้นที่ชายฝั่งทะเล

จะดำเนินการบนพื้นที่ประมาณ 1 ล้านไร่ ในจังหวัดต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ปลายน้ำ เช่น จังหวัดสมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม โดยจะเน้นดำเนินการบนพื้นที่ป่าชายเลน พื้นที่ป่าชายหาด เป็นต้น

การดำเนินการบนพื้นที่ตั้งกล่าว จะก่อให้เกิดประโยชน์ ทั้งการช่วยบรรเทาความแรงของน้ำ การช่วยป้องกันการพังทลายชายฝั่ง การช่วยปรับปรุงฟื้นฟูคุณภาพน้ำ และการรักษาสมดุลระบบนิเวศชายฝั่ง

2. หน่วยงานดำเนินการ

หน่วยงานดำเนิน คือ กรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งองค์กรเอกชน และมูลนิธิต่าง ๆ เช่น มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง เป็นต้น

3. ระยะเวลาดำเนินการ

จะเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ.2555 เป็นต้นไป ใช้เวลาดำเนินการประมาณ 3 ถึง 5 ปี

เอกสารแนบ 2

การสร้างอ่างเก็บน้ำอย่างเหมาะสมและยั่งยืนในพื้นที่ลุ่มน้ำ

พื้นที่ดำเนินการ คือ ลุ่มน้ำปิง ยม น่าน สะแกกรัง และป่าสัก
รวมความจุประมาณ 1,807 ล้าน ลบ.ม.
(งบดำเนินการ 50,000 ล้านบาท)

การสร้างอ่างเก็บน้ำอย่างเหมาะสมและยั่งยืนในพื้นที่ลุ่มน้ำ

งบประมาณ ดำเนินการ 50,000 ล้านบาท

พื้นที่ดำเนินการ

คือ ลุ่มน้ำปิง ยม น่าน สะแกกรัง และป่าสัก เพื่อทำหน้าที่ (ปรับอัตราการไหลน้ำหลากสูงสุด (peak discharge) ไม่ให้เกิดขีดความสามารถของแม่น้ำที่รองรับการระบายน้ำจากอ่างเก็บน้ำ ดังแสดงในรูปที่ 4 ประกอบด้วย

1) ลุ่มน้ำปิง จะก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ ดังนี้

- (1) อ่างเก็บน้ำแม่แจ่ม มีความจุประมาณ 134.694 ล้าน ลบ.ม. ตั้งอยู่ที่ ต.แม่นาจร อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ นอกจากจะช่วยแก้ไขปัญหาน้ำท่วมแล้ว ยังช่วยเพิ่มพื้นที่เกษตรกรรมชลประทาน ประมาณ 71,836 ไร่ และยังเป็นแหล่งประมง แหล่งท่องเที่ยว แหล่งผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ แหล่งเติมน้ำบาดาลธรรมชาติ และรักษาความสมดุลระบบนิเวศอีกด้วย
- (2) อ่างเก็บน้ำในลุ่มน้ำคลองวังเจ้า คลองสวนหมาก และคลองขลุง ประกอบด้วย อ่างเก็บน้ำจำนวน 3 แห่ง มีความจุรวมประมาณ 39 ล้าน ลบ.ม. ตั้งอยู่ในเขตลุ่มน้ำคลองวังเจ้า คลองสวนหมาก และคลองขลุง นอกจากจะช่วยแก้ไขปัญหาน้ำท่วมแล้ว ยังช่วยเพิ่มพื้นที่เกษตรชลประทาน ประมาณ 15,518 ไร่ และยังเป็นแหล่งประมง แหล่งท่องเที่ยว แหล่งผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ แหล่งเติมน้ำบาดาลธรรมชาติ และรักษาความสมดุลระบบนิเวศอีกด้วย

2) ลุ่มน้ำยม จะก่อสร้างอ่างเก็บน้ำดังนี้

- (1) อ่างเก็บน้ำแก่งเสือเต้น มีความจุประมาณ 1,175 ล้าน ลบ.ม. ตั้งอยู่ที่ ต.สะเอียบ อ.สอง จ.แพร่ นอกจากจะแก้ไขปัญหาน้ำท่วมแล้ว ยังช่วยเพิ่มพื้นที่เกษตรชลประทาน ประมาณ 774,200 ไร่ และยังเป็นแหล่งประมง แหล่งท่องเที่ยว แหล่งผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ แหล่งเติมน้ำบาดาลธรรมชาติ และรักษาความสมดุลระบบนิเวศอีกด้วย

3) ลุ่มน้ำน่าน จะก่อสร้างอ่างเก็บน้ำดังนี้

- (1) อ่างเก็บน้ำน้ำปาด มีความจุประมาณ 58.9 ล้าน ลบ.ม. ตั้งอยู่ที่ ต.ปากท่า อ.ปากท่า จ.อุตรดิตถ์ นอกจากจะช่วยแก้ไขปัญหาน้ำท่วมแล้ว ยังช่วยเพิ่มพื้นที่เกษตรกรรมชลประทานประมาณ 32,250 ไร่ และยังเป็นแหล่งประมง แหล่งท่องเที่ยว แหล่งผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ แหล่งเติมน้ำบาดาลธรรมชาติ และรักษาความสมดุลระบบนิเวศอีกด้วย